

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 4355289
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

16 Ağustos 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (5 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (86 Adet, 204 Sayfa)

7/66207

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. İLHAMİ ÖZCAN AYGUN'UN
TBMM 7/66207 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI

SORULAR:

- 1) Ülkemizin doğal kaynakları ve biyoçeşitliliği çevresel baskılar sonucu yok olmaya başlamıştır. Türkiye'deki plansız kentleşme ve sanayileşmenin en çok darbe vurduğu illerin başında Tekirdağ yer almaktadır. İçinde canlı yaşayamaz hale gelen Ergene Nehri'nin yarattığı su kirliliği, büyük çevresel yıkımlardan biridir ve halen çözüme kavuşturulmamıştır. Fabrikalar arıtma tesislerini çalıştırmaksızın, üretim yapmakta ve atıklarını denetimsiz şekilde Ergene'ye bırakmaktadır. Aynı sorun, hava kirliliği konusunda da gözlemlenmektedir. Türkiye, "yeşil sanayi" politikasına geçememiştir. Ülkemiz pek çok uluslararası sözleşme ve antlaşmaya taraf olmasına karşın, bunları iç hukukuna etkin bir şekilde taşıyamamış ve uygulayamamıştır. Tekirdağ'da hava kirliliğini önlemeye dönük hızlı ve etkin adımlar içeren Eylem Planı'nı ne zaman hazırlayacaksınız?
- 2) Plansız sanayileşmeden ıstırap çeken Tekirdağ'da fabrikalar arıtma tesisi olmadan çalıştırılmamalıdır. Havaya salınan emisyonların ve atık oluşumunun kaynağında azaltılması gerekmektedir. Bu konuda hangi önlemleri alıyorsunuz?
- 3) Tekirdağ'da ısınma amaçlı kalitesiz yakıt kullanımını önleyecek misiniz?
- 4) Malkara, Süleymanpaşa, Hayrabolu ve Şarköy ilçelerinde linyit ocaklarının bulunması ve evsel ısınma ile sanayide yoğun olarak kömür kullanımı büyük bir hava kirliliği sorunu yaratmaktadır. Bu sorunu nasıl çözmeyi planlıyorsunuz? Doğalgaz kullanımı konusundaki hedef nedir?
- 5) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; sürdürülebilir tüketim ve üretim için "Hava, Su ve Toprak İçin Sıfır Kirlilik Eylem Planı'nı, neden 2023 yılının üçüncü çeyrek dönemine ertelemiştir?
- 6) Yerel ölçekte iklim değişikliği eylem planlarını ne zaman hazırlayacaksınız?

CEVAPLAR:

1-Bakanlığımızın 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin tam ve etkin şekilde uygulanmasını teminen; Ulusal Hava Kalitesi Ölçüm Ağı ve beraberinde Temiz Hava Merkezleri; bölgesel yönetim anlayışının benimsenerek kurumsal kapasitenin artırılması yönünde önemli adımlar olarak hayata geçirilmiştir. **2013/37** sayılı Bakanlığımız Genelgesi ile belirlenen illerde, Bakanlık Taşra Teşkilatı koordinasyonunda ve yerel yönetimler işbirliği ile hava kalitesini iyileştirmeye yönelik eylemlerin yer aldığı "Temiz Hava Eylem Planları" 2020-2024 yıllarını kapsayacak şekilde ikinci beş yıllık dönem için hazırlanmış olup Tekirdağ ili için de yürürlüktedir. Ayrıca, gelişen bilgi teknolojilerinin, hava yönetimi alanında web tabanlı coğrafi bilgi sistem ve teknolojilerini kullanan "Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı" Bakanlığımız sunucularında faaliyette bulunmaktadır. Bu portal aracılığıyla üretilen stratejik hava kalitesi haritaları kullanılarak politikaların etkinleştirilmesi faaliyetleri sürdürülmektedir. Tekirdağ ilinde yer alan sanayi tesislerinden kaynaklanan atık suların bertarafına ilişkin iş ve işlemler Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve Bakanlığımızca yayımlanan **2019/17** sayılı Ergene Nehri'nde Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi çerçevesinde yapılmaktadır.

2-Tekirdağ ilinde yer alan sanayi tesislerinden kaynaklanan atık suların bertaraf edilmesine ilişkin iş ve işlemler Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve Bakanlığımızca yayımlanan **2019/17** sayılı Ergene Nehri'nde Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi çerçevesinde yürütülmektedir. 2872 sayılı Çevre Kanuna istinaden; her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların ve enerjinin verimli bir şekilde kullanılması amacıyla atık oluşumunu kaynağında azaltan ve atıkların geri kazanılmasını sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması esastır. Ayrıca, atığın oluşumunun önlenmesi, kaynağında azaltılması, yeniden kullanılması, özelliğine ve türüne göre ayrılması, biriktirilmesi, toplanması, geçici depolanması, taşınması, ara depolanması, geri dönüşümü, enerji kazanımı dahil geri kazanılması, bertarafı, bertaraf işlemleri sonrası izlenmesi, kontrolü ve denetim faaliyetleri 02.04.2015 tarih ve 29314 sayılı Atık Yönetimi Yönetmeliği'ne göre gerçekleştirilmekte ve bu kapsamdaki iş ve işlemler Bakanlığımızca yayınlanan mevcut mevzuat çerçevesinde yürütülmektedir.

Eylül 2017 tarihi itibarıyla başlatılmış olan Sıfır Atık Projesi ile depolama alanına gönderilecek atık miktarının azaltılması, atık oluşumunun önlenmesi, kaynağında ayırma, geri dönüşüm ve kaynak verimliliğinin artırılması hedeflenmektedir. Projenin başlangıcından bu yana 20,4 milyon ton kağıt-karton, 5,4 milyon ton plastik, 2,3 milyon ton cam, 0,5 milyon ton metal ve 5,2 milyon ton organik ve diğer geri dönüştürülebilir atıklar olmak üzere, toplamda yaklaşık 33,8 milyon ton geri kazanılabilir atık Bakanlığımızdan lisans almış işletmelerce işlenerek ekonomiye kazandırılmıştır.

2017 yılında % 13 olan geri kazanım oranı 2021 yılında % 27,2'ye yükselmiş olup, 2023 yılı hedefi % 35'tir. Ayrıca, mevcut malzeme ve ürünlerin ömürlerinin olabildiğince uzatılması, daha verimli kaynak ve atık yönetiminin uygulanması amacıyla; yoğun hammadde ve enerji kullanımına ve ciddi miktarlarda atığın ortaya çıkmasına neden olan doğrusal ekonomi modelinin yerine döngüsel ekonomiye geçişin sağlanması önem arz etmektedir. Bu kapsamda döngüsel ekonomiye geçişin desteklenmesine, teşvik edilmesine ve döngüsel ekonomiye geçişte ülkemizin kurumsal ve teknik kapasitesini güçlendirilmesine yönelik çalışmalar Bakanlığımızca yürütülmekte olup, döngüsel ekonomi ile ürünlerin yalnızca yeniden kullanımı ve geri dönüşümü amaçlanmamakta, aynı zamanda üretim ve tüketim yöntemlerinde gerçekleştirilecek değişim ile emisyonlarda azalım sağlanması amaçlanmıştır.

3,4- Ülkemizde ısınma amaçlı daha kaliteli yakıtların kullanılması ve takibi önem arz etmekte olup, özellikle hava kirliliğinin yoğun olduğu illerde, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizce hava kirliliğinin kontrolüne ilişkin Mahalli Çevre Kurulu Kararları alınarak, illerimizde Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğine uygun özellikte olan yakıtların kullanılması sağlanması için 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan Yönetmelikler kapsamında, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından gerekli denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu 20. maddesi uyarınca idari yaptırım uygulanmaktadır. Ülkemizde katı yakıt (kömür) denetimleri 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi Genelgesi hükümleri, bu çerçevede alınan Mahalli Çevre Kurulu Kararları doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımız tarafından yayınlanan mevzuatta ülkemizde kullanılabilecek katı yakıtlara ait özellikler belirlenmiştir. Ülkemizde kullanılan tüm kömürler Bakanlığımızca yayımlanan mevzuat hükümlerine tabi olup, Bakanlığımız Merkez ve İl Müdürlükleri Teşkilatı ile yetki devri yapılan toplam 164 adet Belediye Başkanlığınca aralıksız denetlenmektedir. Ülkemiz genelinde yapılan denetimlerde, mevzuata aykırı olduğu tespit edilen katı yakıtlar (kömür) için idari para cezasının yanı sıra il dışına çıkartma, piyasadan toplatma, satışı durdurma, üreticiye iade etme gibi idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Bakanlığımızca Meriç-Ergene Havzasında 01.01.2021 tarihinden günümüze kadar su kirliliği konulu 1405 çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup, 177 tesise 24.255.333 TL idari para cezası uygulanmış ve 14 tesisin faaliyeti durdurulmuştur. Hava kirliliği konulu 378 çevre denetimi gerçekleştirilmiştir. 103 tesise 9.101.324 TL idari para cezası uygulanmış olup, 32 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.

5-Bakanlığımızca Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin uygulanması ve Mevcut En İyi Tekniklere uygun sanayi tesislerinin kurulumu ve işletilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. MET'lerin yer aldığı temiz üretim teknolojilerinin uygulanması ile maliyet ve çevre kazancı gözetilerek; enerji ve kaynak verimliliği ile havaya, suya, toprağa verilen tüm emisyonların ve atığın kaynağında azaltımını esas alan entegre bir çevre yönetim sistemi politikası hedeflenmektedir. Ayrıca, "sürdürülebilir tüketim ve üretim kapsamında entegre kirlilik önleme ve kontrol çalışmaları" hedefi kapsamında "gıda, balıkçılık ve tarım", "konut ve inşaat", "tüketim malları imalatı" ve "turizm" dört ana sektörünü içeren STÜ modellerinin yer aldığı Ulusal STÜ Eylem Planı'nın hazırlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalar ile Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim konusunda, döngüsel ekonomi yaklaşımıyla tüm yaşam döngüsü süreçlerinde kaynak verimliliği gözetilerek çalışmalar yürütülmekte olup en iyi temiz üretim ve çevre dostu uygulamaların kullanımının artırılması hedeflenmektedir.

6- Bakanlığımız ile TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi arasında 22 Ekim 2021 tarihinde imzalanan sözleşme çerçevesinde "Tekirdağ, Çanakkale ve Yalova İlleri için Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının Hazırlanması Projesi" çalışmaları kapsamında veri toplama süreçleri devam etmekte olup, verilerin tamamlanmasına müteakip, oluşturulacak emisyon envanteri neticesinde, Tekirdağ İlının iklim değişikliğinden etkilenmesi beklenen alanlarında alınacak önlemler hakkındaki eylemler belirlenecektir. Söz konusu yerel iklim değişikliği eylem planının 2022 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.